

Claes Thunblad
Stadsmiljö
08-508 263 71
claes.thunblad@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2012-04-19

Olycksfallstillbud med anledning av yvigt växande häckar vid vägar och korsningar i framför allt Stockholms stads villaområden. Svar på skrivelse av Jimmy Lindgren

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.
2. Trafikkontoret ges i uppdrag att genomföra de åtgärder och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Per-Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Ted Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

I en skrivelse av Jimmy Lindgren (S) till trafik- och renhållningsnämnden (bilaga 1) påtalas problem med växtlighet av olika slag som tränger in på stadens mark och är siktskymmande eller hindrande för trafikanter, framför allt i stadens villaområden.

I skrivelsen ställs frågor kring vad Stockholms stad gör för att komma tillrätta med problemen, samt hur markägare informeras om sitt ansvar för att växtlighet inte hänger ut över stadens mark. Frågorna rör också stadens regler inom området,

Bilaga 1: Skrivelsen "Olycksfallstillbud med anledning av yvigt växande häckar vid vägar och korsningar i framför allt Stockholms stads villaområden"

Bilaga 2 Broschyren "Klipp bort de farliga trafikfällorna"

samt vilket utrymme kommunen har att agera inom, vid de fall markägaren brister i sitt ansvar. Jimmy Lindgren efterlyser också en ordenlig kampanj för att informera markägarna om ansvaret för sin växtlighet.

Trafikkontoret bedömer att problemet med utträngande vegetation på stadens mark är relativt omfattande och konstaterar att det finns stöd i plan- och bygglagen, samt i jordabalkens tredje kapitel, som möjliggör för staden att ålägga markägare att åtgärda dessa problem inom skäligen tid, samt att i de fall markägaren inte vidtar åtgärder själv utföra åtgärden. För rätten att utföra åtgärden krävs, enligt lagen, att växtligheten innebär olägenhet för omgivningen och för trafiken.

I enlighet med gällande lagstiftning föreslår trafikkontoret ett åtgärdsprogram för hantering av grenar, kvistar och rötter som hänger ut över gatu- och parkmark, där staden är väghållare. Följande åtgärdsprogram ska initieras med start 2012:

- De anmälningar som inkommer angående vegetation som tränger in på stadens mark och innebär olägenhet för omgivningen och för trafiken ska i de fall det rör stadens ansvar sändas till berörd entreprenör för åtgärd.
- I det fall inträngande vegetation rör privat fastighetsägares ansvar ska broschyr "Klipp bort de farliga trafikfällorna", samt en skrivelse från trafikkontoret med uppmaning att vidta åtgärd inom 3 veckor, skickas till berörd markägare
- I det fall åtgärd av privat fastighetsägare ej vidtagits inom 3 veckor beskär staden vegetationen i nödvändig omfattning.

Remissen

I en skrivelse av Jimmy Lindgren (S) till trafik- och renhållningsnämnden (bilaga 1) påtalas problemen med växtlighet av olika slag som skymmer sikten för trafikanter, framför allt i villaområden. I skrivelsen framhålls olycksrisken med utväxande häckar som drabbar samtliga trafikantgrupper, i synnerhet barn. Lindgren (S) tydliggör också markägarens ansvar för att tukta häckar så att de inte förorsakar tillbud.

I skrivelsen ställs följande frågor:

- Vad gör Stockholms stad för att påverka markägarna att underhålla häckbestånden?
- Om markägare inte ombesörjer klippning/tuktning av häck – kan åtgärd krävas av kommunen och kan betalning krävas av markägaren?

- Det lär finnas bestämmelser på att häckar i närheten av vägkorsningar ej bör överstiga 80 cm. Gäller detta också Stockholm och i så fall, hur informeras markägarna?

Lindgren (S) efterlyser också en ordentlig kampanj i Stockholm. Det ska finnas tydliga direktiv på hur hög och bred en häck får vara.

Ärendet beredning

Skrivelsen från trafik- och renhållningsnämnden inkom till trafikkontoret 2011-08-25. I beredningen av detta ärende har Stadsledningskontorets jurister, Stadsbyggnadskontoret, samt Göteborgs stad som arbetat aktivt med frågan om tuktning av häckar sedan 2011, rådfrågats.

Trafikkontorets synpunkter och förslag

Trafikkontoret anser att det är angeläget att vidta åtgärder för att åtgärda de problem med yvigt växande häckar som uppstår på stadens gatu- och parkmark. Vegetation, grenar och rötter som hänger ut över stadens mark medför olägenhet gällande hinder och skaderisker för trafikanter, siktnedsättning, samt skador på markbeläggning och hinder för stadens drift och underhållsverksamhet. Särskilt angeläget är att vidta åtgärder då växtlighet bedöms som trafikfarligt och siktskymmande, vid exempelvis korsningar, då vägmärken, signaler eller gatubelysning är skymda, samt då växtlighet hindrar framkomlighet på gång- och cykelbana till och från skolor, förskolor och annan barnverksamhet.

Kontoret bedömer problemet som relativt omfattande. Under 2011 fick Trafik Stockholm in 587 anmälningar om uthängande häckar. Anmälningarna avser växtlighet på både privat och allmän mark.

Under senare år har trafikkontoret löpande informerat fastighetsägare om ansvaret för grenar och kvistar, samt de olägenheter som kan uppstå då växtlighet hänger ut över gatu- och parkmark. En broschyr med rubriken "Klipp bort de farliga trafikfällorna" (bilaga 2) har distribuerats i brevlådor till fastigheter som berörs av anmälningar eller vid annan förekommen anledning. I broschyren anges bestämmelser, tips och måttangivelser gällande markägares ansvar för vegetation på sin tomt. Någon omfattande kampanj har dock inte genomförts och enbart i enstaka fall har staden åtgärdat problem med växtlighet från privat mark. Anmälningar som berör stadens ansvar skickas till berörd entreprenör för åtgärd.

Problemet, samt kommunens möjlighet av vidta åtgärder regleras främst i plan- och bygglagen, samt i jordabalkens tredje kapitel om rättsförhållanden mellan grannar.

Plan- och bygglagen ger stadsbyggnadsnämnden vissa möjligheter att rikta föreläggande mot fastighetsägare om att vidta åtgärder på sina tomter. I 8 kap 15§ går att läsa:

"En tomt ska hållas i vårdat skick och skötas så att risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivningen och för trafiken inte uppkommer."

I 11 kap 19 § PBL går att läsa:

"Om en byggherre, ägare, nyttjanderättshavare, väghållare, kontrollansvarig, sakkunnig eller huvudman för en allmän plats låter bli att vidta en åtgärd och därigenom bryter mot en skyldighet enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, får byggnadsnämnden förelägga denne att inom en viss tid vidta åtgärden (åtgärdsföreläggande)."

Tomtagare har alltså enligt PBL en skyldighet att sköta häckar och annan vegetation så att trafikfara inte uppkommer. Stadsbyggnadsnämndens åtgärdsförelägganden kan förenas med vite eller utförande genom byggnadsnämndens försorg. Det finns några rättsfall från 60- och 70-talet där byggnadsnämnder utfärdat förelägganden om nedskärning av häckar i gatukorsning till 80 resp. 100 cm höjd. I samtal med stadsbyggnadskontoret i Stockholms stad framgår dock att åtgärdsförelägganden ej varit aktuella i de fall anmälningar skett under senare år.

De skrivningar som återfinns i jordabalkens 3 Kap 2 § ger kommunen som väghållare rätt att ta bort grenar som hänger in över kommunens mark, dock under förutsättning av grenarna medför olägenhet för kommunens som ägare av marken. Paragrafen anger att:

"Tränger rot eller gren in på fastighet från område intill denna och medför detta olägenhet för fastighetens ägare, får denne taga bort roten eller grenen. Områdets ägare skall dock beredas tillfälle att själv utföra åtgärden, om denna kan befaras medföra skada av betydelse för honom."

"Om en fastighet är upplåten med tomträtt, skall vad som i första stycket sägs om fastighetens eller områdets ägare i stället gälla tomträttshavaren."

När det gäller kommunens mark, där kommunen är väghållare, har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i kommentar till lagen gett en del exempel på vad som kan vara sådan *olägenhet*: att grenarna orsakar skador på kommunens röjningsfordon, att trafikanter skadas, att grenarna innebär hinder eller skaderisker i trafiken. Även siktnedsättning nämns.

Vad gäller att fastighetsägaren ska beredas tillfälle att själv utföra åtgärden, ”om denna kan befaras medföra skada av betydelse för honom”, finns inte någon exakt angiven tid för detta. I resonemang med stadens jurister bedöms tiden 2-3 veckor som rimlig.

I skrivelsen av Jimmy Lindgren (S) ställs också frågan om betalning kan krävas av markägare som, efter åläggande från kommunen, inte själva ombesörjer klippning/tuktning av växtlighet som medför oangelägenhet. Trafikkontoret har inte funnit några rättsfall där detta har prövats. De kommuner som uppger att de rutinmässigt ska fakturera fastighetsägare kostnader för beskärning i dessa fall, har inte haft något fall där detta blivit aktuellt.

Med stöd i lagen föreslår trafikkontoret att ett antal rutinåtgärder vidtas med start vår/sommar 2012. Trafikkontoret ges i uppdrag att inom ramen för kontorets olika avdelningar fördela arbetsuppgifterna inom befintlig budgetram. Kontoret bedömer att beskärning av privat vegetation endast blir aktuell i undantagsfall.

Trafikkontoret ska årligen informera allmänhet om bestämmelser gällande ansvar för grenar och kvistar som intränger på stadens mark. Detta sker i form av utdelning av informationsbroschyren ”Klipp bort de farliga trafikfällorna” i särskilt berörda bostadsområden, samt genom annonsering i lokalmedia och/eller på stadens hemsida. Kontoret åtar sig också att uppdatera informationsbroschyr, med tydliggöranden om stadens åtgärdsprogram i enlighet med lag, samt att informera samtliga stadsdelsförvaltningar, och andra berörda förvaltningar och bolag inom staden om de rutinåtgärder och ansvarsförhållanden som gäller avseende vegetation.

Då behov av prioritering av åtgärder uppstår ska i första hand trafiksäkerhet och framkomlighet prioriteras. Vegetation som innebär hinder för säkra skolvägar ska särskilt tas i beaktande.

Rutinåtgärder för grenar, kvistar och rötter som hänger ut över gatu- och parkmark, där staden är väghållare:

- De anmälningar som inkommer angående vegetation som tränger in på stadens mark och innebär olägenhet för omgivningen och för trafiken ska i de fall det rör stadens ansvar sändas till berörd entreprenör för åtgärd.
- I det fall inträngande vegetation rör privat fastighetsägares ansvar ska broschyr "Klipp bort de farliga trafikfällorna", samt en skrivelse från trafikkontoret med uppmaning att vidta åtgärd inom 3 veckor, skickas till berörd markägare
- I det fall åtgärd av privat fastighetsägare ej vidtagits inom 3 veckor beskär staden vegetationen i nödvändig omfattning.

Trafikkontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen "angående olycksfallstillbud med anledning av ytigt växande häckar vid vägar och korsningar i framförallt Stockholms stads villaområden", samt att trafikkontoret ges i uppdrag att genomföra de åtgärder och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Slut